Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI Ч. 85. TWO SECTIONS (SECTION 1) JERSEY CITY and NEW YORK, СУБОТА, 11-го КВІТНЯ (APRIL 11) 1953. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 85. VOL. LXI.

НІМЕЦЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ АПЕЛЬ ДО СОВЄТІВ ЗА ВІЛЬНІ ВИБОРИ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер і німецький канцлер Конрад Аденауер звернулися до Совєтів з апелем за дозвіл на свобідні вибори в під-совєтській частині Німеччини та за звільнення німецьких полонених вояків і схоплених цивільних осіб, якщо Кремль „справді бажає миру і співдіяння всіх націй". Цей визов до нового диктатора Маленкова поміщений у спільнім комунікаті, проголошенім після триденних конференцій між німецькою делеґацією, очолюваною канцлером Аденауером і представниками уряду Злучених Держав, тобто президентом Айзенгавером і секретарем стейту Дж. Ф. Доллесом. Спільний комунікат зобов'язує обидві країни до співпраці для зменшення натуги і для розв'язки німецької справи, щоб об'єднати обидві частини Німеччини. Зокрема З'єдинені Держави запевняють Західню Німеччину, що допоможуть озброїти німецькі чатини в плянованій европейській армії, якщо тільки договір про Европейську Оборонну Спільноту увійде в життя. Аденауер від себе заявляє, що західно-німецький уряд „готовий і охочий до співпраці на підставі рівности й спільних інтересів усіх вільних країн Заходу, щоб посилити оборону вільного світу". Негайно після проголошення комунікату слідували взаємні запевнення про відновлення культурних взаємин між американською й німецькою столицями. Ці культурні взаємини охоплюють „підтримку взаємного порозуміння між недавніми ворогами в ділянці інтелектуального, наукового і суспільного життя народів обидвох країн". За цим послідує відновлення торговельних і мореплавних зв'язків у недалекому часі.

Лінард Голл новий голова Республіканського Комітету

Вашинґтон. — Колишній конґресмен з Ню Йорку, теперішній спадковий повітовий суддя Лінард В. Голл найменований без опозиції на голову Крайового Республіканського Комітету. Його кандидатуру підтримало десять конґресових провідників Республіканської партії, що зібралися для найменування нового голови, а його особа приємлива теж для президента Айзенгавера й віцепрезидента Річарда М. Ніксона. Голову партійного комітету призначує номінальний лідер партії, яким є в теперішнім часі президент. Тому призначення Голла вважається за доконаний факт, хоч його ще формально одобрює цілий крайовий комітет з 140 членів, якого з'їзд призначений був на п'ятницю. Комітет прийняв наперед формальну резиґнацію дотеперішнього голови К. Веслі Робертса, якому стейтова леґіслатура Канзасу закинула була неправильну поведінку при продажу шпитального будинку стейтові на те, щоб заробити комісове. — Голова краєвого комітету правлячої партії має великий вплив на призначення різнородних урядовців і тому його прихильности забігають різні кандидати.

Спеціяльний представник президента для економічних справ Кореї

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер призначив Генрі Дж. Таску як свого спеціяльного представництва для економічних справ у Кореї. Білий Дім з'ясував це становище комунікатом, в якому сказано: „Генрі Дж. Таска слідкуватиме за засобами й методами посилення економіки Кореї в світлі інтересів безпеки Злучених Держав. Він буде звідомляти Білий Дім про свої рекомендації через командувача Об'єднаних Націй, ген. Марка Кларка". Таска має великий досвід у післявоєнних економічних проблемах. Він займав становище економічного помічника при спеціяльнім амбасадорі до Европи, Вільямові Г. Дрейперові. Народився в 1912 р. в Провіденс, Р. Ай., має докторат філософії і ступінь бизнесового адміністратора з університету Пенсилванія в Филаделфії. Студіював теж в економічній школі з Лондоні.

Карлувата наземна міна проти ворожої піхоти

Довер, Н. Дж. — Науковці армії виявили, що вони удосконалили вибухову міну таку малу й недоглядну, що вона може припинити підступну атаку ворожої піхоти. Досі найдосконалішим винаходом того роду була дев'ятьфунтова міна з другої світової війни. Нова міна, такої величини як долоня людини, може бути підложена на кожному місці. Вона коштує дуже мало і може бути продукована великою кількістю. Вона важить тільки чотири з половиною унції, а така чутка, що вибухає при найменшім діткненні. Хто вміє нею орудувати, може нести її при собі без небезпеки і підкладати під ворожий фронт в останній хвилині.

НАДІЯ НА ШВИДКИЙ МИР ПРИПИНИЛА ПРОДУКЦІЮ АМУНІЦІЇ

Вашинґтон. — Колишній секретар армії Франк К. Пейс потвердив, що нічого не роблено для поширення продукції амуніції з вибухом Корейської війни, бо тоді панувало загальне переконання, що війна покінчиться з кінцем грудня 1950 р. Саме завдяки такому переконанню серед верховних урядовців і тому, що Америка мала в тому часі найбільші припаси амуніції в цілій своїй історії, не роблено нічого для вирібу нової амуніції, доки комуністичний Китай не приступив до війни в жовтні того року. Повний виріб амуніції пущено в рух щойно два роки після вибуху війни в Кореї. Колишній секретар армії заперечив, нібито б бракувало фондів на виріб амуніції, а приписував проволоку загальному наставленні проти віднови її продукції і потребі довгої підготови до такої продукції. Тоді, казав Пейс, Америка мала більше амуніції ніж її зужито за ввесь час другої світової війни. На запит сен. Бирда, хто був причиною поширювання переконання, що війна в Кореї покінчиться в грудні 1950 року, Пейс відповів, що таке обіцював ген. Доґлес МекАртур, тотішній верховний командант збройних сил Об'єднаних Націй у Кореї. — Таким способом втягнено ім'я генерала МекАртура в спір про амуніцію й тому виринула потреба притягнути його як свідка в цій справі.

КОНҐРЕСМЕН СМИТ ВИСТУПИВ В ОБОРОНІ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ

ІНТЕРЕСНИЙ ВИПАДОК ВТЯГНЕННЯ ДО КОНҐРЕСОВОГО РЕКОРДУ Й ОПІСЛЯ ОКРЕМОГО ВИЯСНЕННЯ

Вашинґтон. — В дні 26-го березня до Конґресового рекорду втягнено, на пропозицію конґресмена Лоренса Смита з Висконсин, рецензію Ізаака Дона Левіна на книжку Джеймса Биргема п. з.: „Здержування чи визволення". Дон Левін в своїй рецензії, крім загальної характеристики книжки, корисної й для книжки й для американської політики, вмістив м. ін. такий розділ: „Існують антикомуністичні елементи, головно українські екстремісти, які в минулих писаннях п. Биргема багато зробили в своїх зусиллях підсунути Америці, під закраскою визволення, політику боротьби за встановлення незалежної України, Білорусі чи Транскавказії. Ці елементи переочують факт, — що американці боротимуться проти комуністичного імперіялізму тільки так довго, доки він не перестане бути аґресивною загрозою для нашої національної безпеки та для світового миру. Теперішня позиція п. Биргема, що це „в жадному часі не було б властиве для Америки намагатись приписати в подробицях політичний і соціяльний лад, який має заступити совєтську державну систему", буде несподіваним ударом для цих „кулуарів українських сепаратистів та їх американських симпатиків". Після втягнення цієї рецензії й цієї заваги до Конґресового Рекорду, конґресмен Смит в дні 2. квітня зголосив до тогож Рекорду таку поправку:

„Пане Спікер, в дні 30-го березня я зголосив до Рекорду рецензію Ізаака Дон Левіна на знамениту книжку Джеймса Биргема „Здержування чи визволення". Це часто трапляється, що матеріяли, які ми зголошуємо до Рекорду, не цілком відповідають нашим поглядам, але це завжди належало до моєї практики, щоб в інтересі точности не відкладати таких матеріялів. Пане Спікер, в статті, про яку мова, рецензент атакує тих, що їх він вважає за відповідне називати українськими сепаратистами. Це, очевидно, його мова. Вона не покривається з моїм власним поглядом щодо українців, які сьогодні ведуть затяжну боротьбу за незалежність України й Білорусі. Я цілком підтримую активність тієї групи і я вже вніс резолюцію, прохаючи Комітет Закордонних Справ Палати Репрезентантів перевести переслухання та доручити державному департаментові встановити дипломатичні зв'язки з Україною й Білоруссю... Пане Спікер, я складаю цю заяву як поправку будь-якого висновку, що я міг би погоджуватись з п. Левіном відносно України й Білорусі. Праця тієї групи повинна продовжуватись".

Передбачають майстерню для „пакування" атомової сили

Вашинґтон. — „Ассошіейтед Пресс", покликуючися на опінію експертів, виявляє, що впродовж двох або трьох років буде побудований досвідчальний реактор для витворювання малої кількости високовартісної електричної сили. Під словом „реактор" треба розуміти місце, яке заступає вогнище. У реакторі можна буде схоплювати якусь частину атомової сили, яка буде діяти з великим напруженням з таким вислідом, як діє водна пара, що обертає машини для витворювання електрики. Витрати на перший реактор будуть великі, одначе впродовж десяти років почнуть ті витрати маліти до такої міри, що будуть іти на випереди з цінами на витворювання сили при допомозі води або вугілля.

Вісім підприємств почали вже від півтора року працю над побудованням реакторів для електрівень і для хемічних і будівельних цілей. Комісія Атомової Енерґії подбала за технічну допомогу і постачила біля три четвертини фондів. Принаймні дві компанії, а саме Дітройт Едісон і Доз Кемікал, що працюють в спільним порозумінні, повідомили комісію, що вони хочуть побудувати і втримувати в русі реактор величини торговельного підприємства, якщо дістануть технічні сили.

Айзенгавер про релігію й комунізм

Вашинґтон. — На зібранні понад сотні редакторів релігійних газет, зорганізованих в „Асошіейтед Чорч Пресс", сказав президент Айзенгавер, що „тільки через відновлення нашої пошани для моральних цінностей, світ зможе зберегтись в теперішньому довгому напруженні". Комунізм можна перемогти тільки релігією — твердив президент на зібранні людей, які представляють 119 місячних і тижневих протестантських релігійних газет і журналів. Дальші його думки були такі:

Якщо ми не розуміємо, що свобода й релігія тісно сполучені і що один чинник стоїть у залежності від одного, ми не можемо зробити поступу в поборюванні комунізму. Тому, що я самий сильно вірю в це, ви можете зрозуміти, чому я прихильно ставлюся до праці, яку ви виконуєте. Я ціню вас не тільки тому, що ви працюєте для душі на підставі теологічній, але й тому, що ви обстоюєте свободу людини.

Щілина в мості понад морською протокою

Ню Йорк. — Відкриття щілини в поперечках велетенського залізного мосту, що зветься „Мангеттен", і що побудовано сорок три роки тому для сполуки передмість Ню Йорку з теперішнім передмістям Бруклин понад морську протоку Іст Рівер, спонукало міську владу стримати значну частину поспішних потягів підземки, які перевозять подорожних в ті околиці. Для такого міста, як Ню Йорк, це велика перешкода в перевозовому русі, отже інженери кинулися миттю направляти щілину. Їх думка така, що це хвилеве розхитання спосних поперечок, отже не справжня прірва в залізній підбудові мосту. Тому після кількох годин привернено наново частину трамвайового руху через міст, одначе тривала направа мосту нічною порою йде дальше.

Галас навколо канадського гусака

Багато розмов серед громадян ЗДА і Канади й багато вісток в пресі обох країн викликала подія з гусаком, що не міг на літо відлетіти на свою батьківщину — до Канади. Канадійські гуси, звичайно, прилітають зимувати на південь — до ЗДА. Весною вони знову відлітають до Канади, де проводять літо і виводять потомство. Проте один гусак не міг відлетіти з своїми рідними чи друзями до батьківщини, бо в нього були пошкоджені кінцівки крил, що затримало ріст пер, без яких, як відомо птах не полетить. Отож гусак залишився на місці свого часового перебування в околицях Ґрінвічу у стейті Конетікат. Покаліченого гусака оточено якнайпильнішою опікою і він спокійно пробув би до осіннього повороту співплеменників із Канади, якщо б пригоду з ним не розтрубила преса. Канадійський уряд почав домагатися доручення йому неповоротця-птаха, проти чого протестували в ЗДА. Нарешті довелося скоритись обоснованим домаганням Канади й позавчора, у відомому зоологічному парку в Бронксі, відбулася передача гусака буквально в руки канадійського генерального консула Р. Лосона, який потурбується про дальшу долю птаха, себто про щасливе прилучення його до втраченого товариства.

ТРІҐВЕ ЛІ ВІТАЄ СВОГО НАСТУПНИКА

Дотеперішній генеральний секретар Об'єднаних Націй, — Тріґве Лі (зліва), сердечно привітав на нюйоркському аеродромі Даґа Гаммершілда, свого наступника на тому важливому й відповідальному пості, на якому платня виносить 50,000 долярів річно.

ДАҐ ГАММЕРШІЛД ПЕРЕБИРАЄ ПОСТ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ О.Н.

Об'єднані Нації, Н. Й. — Шведський дипломат Даґ Гаммершілд, рекомендований Радою Безпеки й обраний майже одноголосно Генеральною Асамблеєю на генерального секретаря Об'єднаних Націй на місце дотеперішнього секретаря Тріґве Лі, який зрезиґнував в грудні минулого року, буде заприсяжений сьогодні та негайно перебере свій новий пост. Гаммершілд прилетів літаком з Швеції минулого четверга й вже на аеродромі зустрівся з тим, що його тепер постійно чекатиме: блиском фотографічних світел та настирливими запитами кореспондентів. Новий секретар О. Н., виходило б, був на це приготований і своїми відповідями він не дав жадної причини до будь-яких спекуляцій щодо його наставлення та становища в поодиноких справах. Замість відповідати безпосередньо на запити про те, що він думає про війну в Кореї, про міжнародне напруження, про зміни в Кремлі та совєтську „мирну офензиву", він волів відповісти символікою своєї звички... дертися на вершки гір. „Я знаю, — говорив він, — цей спорт і його вимоги є такі самі, яких кожному з нас потрібно сьогодні: завзяття й терпеливости, міцних схоплень за дійсність, обережного й сміливого плянування, ясної свідомости небезпеки, але теж свідомости факту, що наша доля в наших руках та що найбезпечнішим альпіністом є той, хто ніколи не сумнівається щодо своїх можливостей перемогти всі труднощі." При цій нагоді новий генеральний секретар вияснив теж в подробицях, як треба вимовляти його прізвище, заявляючи, що для тих, яким справляє трудність шведська вимова, його назва — „Гаммершілд" буде „цілком добра", щонайменше правильно віддаватиме те, що вона означає — молотощит. На аеродромі Гаммершілда зустрічали не тільки кореспонденти й фотографи, але й високі представники Об'єднаних Націй, включно з дотеперішнім генеральним секретарем Тріґве Лі, з яким він опісля, подібно, як і з головою Генеральної Асамблеї Лестером Пірсоном, відбув довші наради. Гаммершілд має 48 років, ясне волосся й виглядає багато молодше, ніж він справді є.

Уряд заперечує чутки про його згоду на поділ Кореї

Вашинґтон. — Позавчорашні, звичайно добре поінформовані часописи, принесли сенсаційну вістку про те, що уряд ЗДА погоджується на мир в Кореї, схвалюючи дотеперішній поділ цієї країни на дві частини: північну і південну. Границя між цими частинами мала б, за інформаціями преси, проходити не по 38 паралелі, а 90 миль на північ від неї, себто там де півостров є найвужчий й де найлегше пильнувати непорушности нового кордону. У зв'язку з цими чутками, Білий Дім видав 9 квітня освідчення, де заперечує поголоску про Корею й інші, пов'язані з нею справи. Пресовий секретар Білого Дому Дж. Гаґерті, в офіційному освідченні, ствердив, що вістки про згадані пляни уряду неправдиві, рівно ж не відповідає дійсності чутка про те, що уряд задумує сприяти усамостійненню Формози, з тим, щоб ця нова республіка знайшлась під протекторатом Об'єднаних Націй. Щоправда про Корею і Формозу провадились розмови на останніх конференціях урядових чинників з репортерами часописів, але якоїсь рішучої гадки уряду там не було виявлено. З свого боку, республіканський сенатор з Каліфорнії Вільям Новленд, обговоривши цю справу з президентом і державним секретарем, ствердив, що чутки про Корею і Формозу походили не з урядових джерел.

ЗДА затіснюють зв'язки з Еспанією

Мадрід. — Новий амбасадор ЗДА до Еспанії Джеймс С. Дунн, склав свої вірчі грамоти генералісимусові Франко і розмовляв з ним коло 45 мінут в присутності еспанського міністра закордонних справ. — Не видали комунікату про зміст цієї розмови, але амбасадор Дунн заявив, що новий уряд у Вашинґтоні бажає не тільки „збільшити призні відносини між обидвома країнами", але також уважає, що ці відносини — це „дуже важливий бастіон" в обороні Західної Европи. На пресовій конференції американський амбасадор заявив, що розмова з генералісимусом Франко „була дуже сердечна і призна". Політичні кола думають, що амбасадор говорив про переговори ЗДА з Еспанією в справі літунських і морських баз. На питання журналістів, чи ЗДА змінять свою політику в відношенні до Еспанії після нової совєтської „мирової офензиви", амбасадор сказав, що — „ми і далі потребуємо еспанських баз", а перерва в переговорах була тільки тому, що була зміна адміністрації у Вашинґтоні. Ця заява амбасадора Дунна викликала глибоке вдоволення в політичних колах Еспанії.

МОЖЛИВІСТЬ ШВИДКОГО ЗАМИРЕННЯ В КОРЕЇ

ЧЕРВОНІ ПОГОДЖУЮТЬСЯ НА ДОБРОВІЛЬНУ БАЗУ РЕПАТРІЯЦІЇ ВСІХ ПОЛОНЕНИХ

Мунсан, Корея. — Комуністичні представники на переговорах в Панмунджом в справі виміни хворих і поранених полонених запропонували сьогодні відновлення перерваних минулого жовтня переговорів в справі перемир'я, виявляючи при цьому готовість погодитись на альянтський принцип тільки добровільної виміни всіх полонених. Комуністичні представники заявили, що вони готові погодитися на негайну репатріяцію тих полонених, які бажають собі повороту до своїх країн, з тим, що ті полонені, які не бажають собі такого повороту, будуть перевезені до одної з невтральних країн і там матимуть вільну руку та вільний вибір залишитись на вигнанні, або вертатись до своїх країн. Альянти від самого початку обстоюють твердо цей принцип тільки добровільної репатріяції, з тою тільки зміною, що ці полонені, які відмовляються від репатріяції, повинні бути перевезені на один з островів біля Кореї й там, під доглядом невтральної комісії, вирішити свою долю. Комуністи зі свого боку вимагали раніше примусової репатріяції всіх полонених і на цих суперечностях розбились переговори. Тепер, з комуністичною згодою на добровільну репатріяцію, усувається остання ще більшу перешкоду для остаточного замирення в Кореї. Тимчасом, підписання договору про виміну хворих і поранених полонених вчора відложено на один день, хоч всі точки умови вже устійнено. Згідно з цим договором, альянти репатріюють 5,100 хворих і поранених полонених північних корейців і 700 китайців, в заміну за репатріяцію 600 альянтських полонених, в тому 120 американців. Згідно з умовою, виміна мала б початися в дні 21-го квітня й триватиме приблизно сім днів. Договір в цій справі мав би бути підписаний сьогодні. В цьому договорі комуністи прийняли в основі всі точки альянтського пляну, з тільки деякими своїми застереженнями щодо процедури виміни. Альянти дещо розчаровані кількістю зголошених комуністами до виміни альянтських полонених, але вони не втрачають надії, що під час самої виміни ця кількість ще може бути збільшена. Альянтські представники висловили теж свою думку, що відновлення переговорів в справі перемир'я повинно наступити щойно після виміни хворих і ранених полонених, отже з кінцем цього місяця, або на початку травня.

Москва заповідає покарання тих, що обвинувачували лікарів

Москва. „Ізвестія", орган уряду Совєтського Союзу, заповіли вчора покарання всіх тих, що видвигнули фальшиві обвинувачення проти переважно жидівських лікарів за „змову" з американською розвідкою на життя політичних і військових совєтських лідерів. „Ізвестія" заповідають теж кару на тих, які намагалися використати цей випадок для поширювання „расових пересудів", себто антисемітизму в Совєтському Союзі. Газета твердить, що деякі винні в цій справі вже були заарештовані. Тому, що акцію проти лікарів та проти „буржуазного сіонізму" зачав і вів сам Кремль, до неї, очевидно, долучилось багато тих, що зобов'язані підбріхувати за всім, що Кремль скаже. Тепер, виходило б, всіх їх будуть карати так само, як раніше були б покарали, коли б вони не були повторювали видвигнених Кремлем обвинувачень проти лікарів і жидів. Так, чи інакше, все одно біда.

Париж проти зменшування збροєння після зміни совєтської політики

Париж. — Французьке міністерство закордонних справ у півурядовій формі подало до відома, що нові зміни в совєтській закордонній політиці зовсім не мали впливу на те, що ЗДА в дечому перевіряють збройну політику у відношенні до держав Північно Атлантійського Пакту. — Ці зміни американської політики йдуть у тому напрямку, щоб приготовитися на довший період зброєння та щоб у зв'язку з цим створити тривалу основу для оборонної продукції. Ціль цієї французької заяви така, щоб ослабити думку, яка панує в ЗДА, що німецька армія конче потрібна для успішної оборони Европи перед совєтською аґресією. У Франції багато „невтральних" політиків, і багато таких, що виступають проти озброювання Німеччини, і таких, які думають, що озброювання Европи, що відбувається за допомогою ЗДА, віддає Европу під американські впливи. Оборону Европи почали організувати 1950-го року, після вибуху війни в Кореї, і тоді вірили, що 1954 рік буде критичний для світу, тепер панує загальна думка, що „дата кризи" пересунулася в майбутнє, і тому не треба спішитися з озброєнням Німеччини, бо совєтська небезпека не така то вже велика і не така загрозливо близька. Тому Европа може й без Німеччини приготовитися до оборони. Ці думки висловлюють у Франції одночасно з повідомленням про успіхи поїздки німецького канцлера Аденауера до Вашинґтону. І цими думками треба пояснювати, чому Франція досі не не ратифікувала мирового договору.

ЗДА ВВАЖАЮТЬ ФРАНЦІЮ ЗА СВІТОВУ ПОТУГУ

Париж. — Американський амбасадор у Парижі С. Доґлес Діллон промовляв у Американському Клюбі в Парижі і в своїй промові заявив, що ЗДА уважають вільний світ за одність і тому заспокоюють Францію, що признають її провідну ролю в вільному світі. Діллон, говорив про совєтську тиранію і сказав, що ЗДА не звертають уваги на „несподівані зміни" в Кремлі, і, хоч і не згадував про нову „мирову офензиву" Совєтів, — твердив, що ЗДА завжди „домагалися мирної розв'язки світових проблем". Американський амбасадор твердив, що ЗДА признають провідну ролю Франції в організації вільного світу, і завжди будуть радитися з нею, коли виникнуть важливі проблеми світової політики. Він сказав, що перша Франція підкреслила ролю Німеччини в обороні Европи, і висловив надію, що вона буде продовжувати цю свою політику, хоч і має деякі застереження при озброюванні Німеччини, бо в цій справі має гіркий досвід. Американського проводу не мають чого боятися европейські держави, бо уряд президента Айзенгавера завжди буде узгіднювати свої дії з представниками інших союзних держав.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50
Число з суботи (з англійською частиною.		Saturday's issue (The Ukrainian Weekly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	2.00	Six months	2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ҐЛЬОБАЛЬНА СТРАТЕҐІЯ І ВИЗВОЛЕННЯ

Появилася ще одна критика найновішої книжки Джеймса Бирнгема „Здержування чи визволення", яку написав П. Маєр („Ню Лідер" з 6 квітня), автор книжки про „Совєтський Союз" та інших. Згадуємо за цю критику тому, бо на книжку Бирнгема не було, на диво, багато таких критичних оцінок, які б ставились до порушених ним проблем з серйозністю і розумінням, що це мова про речі, які заважуватимуть, хто вийде переможцем в боротьбі демократичного світу з червоним тоталітаризмом.

Про книжку Бирнгема пише Маєр при кінці довгої рецензії, що вона дуже цікава та серйозна:

„Навіть і для таких, що ще більше не погоджуються з автором щодо загальних заключень, як я, це надзвичайно придатна книжка, а можна твердити, що навіть прямо необхідна... В ній піднято важливі питання, на які треба чесно відповісти; вона видвигає серйозні арґументи, до яких треба чесно віднестись... Хто тільки думає вести серйозну дискусію про світові справи, повинен прочитати цю книжку і застановитись над нею".

Та яка це та найважливіша проблема, з якою повинні б познайомитись всі ті, що займаються світовими проблемами? Це — на думку рецензента — та, на саму згадку якої багато політиків просто „вмліває". Це — „проблема визволення". При цьому Маєр пригадує, що то ділось в час президентської виборчої кампанії, коли республіканці критикували „політику здержування", з'ясовану Джорджом Кеннаном, та коли теперішній секретар стейту Доллес заговорив про „політику визволення".

Джеймс Бирнгем, подаючи у своїй книжці основну аналізу „політики здержування", признає, що вона навіть на якийсь час була добра, бо пропаґувала конечну потребу зброєння ЗДА та Заходу. Зате на довшу мету ця оборонна стратеґія позбавлена динаміки, себто такого, що могло б перетягнути на бік Америки та демократій маси народів, поневолених Кремлем. Та ж „Голос Америки" не міг навіть словом згадувати про якусь революційну акцію в Совєтах, чи давати поневоленим Москвою народам якусь надію на визволення! Каже дехто, що це самозрозуміле, що Америка є за визволення, але говорити про нього — значить спровоковувати війну.

Які ж наслідки цеї оборонної політики? Чи Москва не змусила Америку та інші нації воювати?

Люди, що змагають до волі й рішені навіть і гинути за неї, потребують чогось іншого, як „здержування" Совєтів. Їм треба динамічних ідей, їм треба запевнення, що Америка їх не оставить в боротьбі, ні не зробить з Кремлем угоди, залишаючи їх далі в неволі. Рецензент вважає, що це є дуже важлива проблема, яка видвигає конечну потребу з'ясування ґльобальної стратеґії, яка ясно твердила б, що немає можливости мирного співжиття між світом тоталітарного рабства і світом волі, та що тривкий мир можливий тільки по розгромі Совєтів, Найкращими союзниками Америки і демократій в боротьбі з Кремлем є „нації й кляси, що є поневолені Совєтами" і їх треба перетягнути на наш бік та помагати їм мобілізувати свої сили. Рецензент погоджується з критикою Бирнгема такої світової стратеґії, яка організує тільки сили Західної Европи і на Пацифіку, а не організує „ворогів совєтського режиму в самій Східній Европі", яка не бере під увагу, що самою економічною допомогою ми не перетягнемо народів на свій бік, коли не виставлятимемо одночасно „політичних ідей", які поривали б людей та нації й помагали б творити „динамічні народні рухи".

Рецензент зараховує до тих „політичних ідей" притягнення націй Східної Европи до Об'єднаної Европи, а в Азії програму колоніяльної еманципації з аґрарними та соціяльними реформами. Та нам іде тут у першу чергу про його підкреслення ваги „політики визволення" та про втягнення її до ґльобальної стратеґії Америки та демократій.

СТУДЕНТСЬКИЙ КОНҐРЕС

Сьогодні починається в Ню Йорку Перший Конґрес Українського Студентства Америки, скликаний Діловим Секретаріятом Конференції Українських Студентських Громад Америки та під протекторатом Українського Конґресового Комітету. В програмі Конґресу, що відбудеться в „Каза Італіяна" в Колумбійському університеті та який триватиме теж в неділю, є, крім звичайних формальностей та ділових справ, теж доповіді д-р І. Фізера, проф. Мозлі і проф. Добрянського.

Український Студентський Конґрес в Америці це справді небуденна подія, тим більше, що він має започаткувати існування нової станової організації — Союзу Українського Студентства Америки. Цим самим буде заповнена ще одна прогалина в нашому громадському житті та створений ще один важливий фактор в наших загальнонаціональних змаганнях, не кажучи вже про переломову подію для самих українських студентів на цій вільній землі.

Звичайно, сьогодні буде ще передчасно оцінювати сам Конґрес та його цілі. Згідно з дотеперішніми повідомленнями; він дещо відбігає від прийнятих в Америці рямок і розмірів студентських організацій, які мають переважно виключно місцевий університетський характер і обмежуються виключно до студентських справ. Проте, й завдання українських студентів в Америці далеко переходять завдання їхніх американських друзів з університетських лавок.

З приїздом до цеї країни маси нової іміґрації, між списками студентів університетів подибується щораз більше українських імен. Що більше, ці українські імена, на славу нашим студентам, займають часто перші місця в списках найкращих студентів, їх часто ставляться за приклад іншим. Між цими нашими студентами є багато таких, що вже мають великий досвід в студентському й громадському житті. Багато з них зазнали важких обставин окупації рідної землі, втратили частину свого молодого життя за ґратами окупантських тюрем чи дротами окупантських концентраційних таборів. Є й такі, що чи то в рядах реґулярного українського війська або в українських повстанських загонах активно зі зброєю в руках боролися за волю своєї Батьківщини, як теж і такі, що в американських уніформах служили або служать Дядькові Семові та зброєю на далеких побоєвищах боролись за перемогу його високих ідеалів волі й демократії.

При цьому інтересне явище. Тоді, коли найбільше нових українських організацій в Америці постало з ініціятиви новоприбулих вже в перших роках, а то й місяцях їхнього приїзду, студентська організація постає щойно тепер, як від масової нової іміґрації пройшло вже п'ять років. Це тільки свідчить і переконує, що цей Студентський Конґрес і ця організація, яка постане в його висліді, не є припадкові, що їх попередили основні міркування та основна підготовка й що вони справді є вимогою часу та обставин. Це теж дає запоруку, що Конґрес і створена ним студентська організація потраплять знайти відповідну синтезу найсвітліших традицій українського студентства та умов і вимог нової дійсности й на тій основі повести свої наради та свою майбутню працю.

З такими міркуваннями й переконаннями вітаємо цей Конґрес та бажаємо йому якнайкращих успіхів.

А. Чернецький

Поставмо справу ясно

(Надіслане з Швайцарії)

(Закінчення)

...„Східні українські та білоруські землі, це наші колонії, вони все були для нас такими і такими мусять остати і надалі" — так формулювали польське становище А. Сусковскі, Медард Довнарович, Иоахим Бартошевич, граф Ян Жултовскі і другі ще у 1919 році у Паризькому Національному Комітеті Романа Дмовського. Тому їх ціллю було здобути якнайбільше українських земель на Сході, щоб їх спольонізувати і злити із Польщею, а тим самим йти ще далі на Схід, аж до історичних польських кордонів над Чорним морем (В. Кучабський — на якого й покликується п. Кедрин). Прем'єр В. Вітос форсував кольонізацію на українських землях польськими осадниками, а його брат Анджей сам осів як колоніст на галицькому Поділлі.

Наслідком того не тільки духово нидів галицький український Піємонт, але й занепадав фізично, бо смертність була більша, а приріст із уродин серед українців менший, ніж на корінно-польських землях серед польського населення.

Очевидно це були наслідки економічної нужди українського населення в галицькому Піємонті під Польщею.

У тому „Піємонті" під Польщею могли ще веґетувати та з бідою доживати свого віку старці українці. Ним могла час від часу Польща лякати Росію чи большевиків для своїх власних цілей. Але у тому „Піємонті" не хотів жити навіть сам історик Вас. Кучабський...

Правда Польща своїм географічним положенням не мала Сибіру, Колими, Соловок, Казахстану і не могла масово депортувати українців та творити там концтабори. Винна тут географія Польщі, а не культура чи польська ґуманність! Проте таки були Домб'є, Бугшони і тиф у них, був Берест-Литовський, була Картузька Береза, був льокавт українських службовиків і „перенесення" їх на польські землі при насаджуванні українських земель польським елементом.

Де ж тут база для українського Піємонту під Польщею, коли проти деклярацій П.П.С. — протестували навіть їх власні товариші із львівської П.П.С., а посол А. Гавснер ще у 1918 році проповідував „переселення" а радше виселення українців із Галичини на Схід, на Україну, отже випереджував навіть Сталіна.

Про Піємонт для українців в Румунії чи Мадярщині реально не приходиться навіть і говорити.

Така є наша дійсність. Українці Галичини в листопаді 1918 року повстали проти панування Польщі, в обороні своєї землі перед польським загарбництвом. Чи вони тим прогрішились тоді проти „реальної політики"? А що мали зробити? Який мали вихід? Чи може добровільно погодитись на польське панування?

І чи проголошення злуки і акт соборности із Наддніпрянщиною, із Українською Народною Республікою був хибним політичним кроком, який зробили галицькі українці?

На такі питання треба давати ясну відповідь.

Ніякий українець не віддасть добровільно Польщі територію із 122,000 квадратових кілометрів та із 7 мільйонами українського населення. Такої „ампутації" ніякий українець добровільно на українському національному організмі, за ніякі обіцянки — фрази, не зробить.

Але як нам бути в боротьбі за здійснення актів 22 січня? Лишається тільки одно: боротьба і то затяжна, для якої треба змобілізувати всі українські сили, ввесь український народ.

При тій мобілізації і боротьбі одно треба тямити. Як не можна нинішніми політичними категоріями міряти минувшину, так і минувшиною та її ментальністю не можна діяти у сучасности, а тимбільше у майбутності. Життя не стоїть а йде.

До минувшини і славної минувшини належить і колишній наш Піємонт, але його ледве чи вдається вже копіювати чи воскресити. Нинішня боротьба у світовій політиці йде у великих, ґльобальних маштабах. Старого ладу не втримає ніхто і ніяка сила. На дійову арену виходять нові суспільні сили і виходять „неісторичні" народи, а між ними й українці.

Подув нового вітру життя відчуває клясична країна політики і дипломатії, — Англія. Тараном б'є це нове життя у міт імперії Франції. Дрижить перед тим й імперія Сталіна. Азія й Африка пробудились із летарґу (Індія, Китай, Індонезія, Марокко, Бурма, Філіппіни). Тільки Польща, зокостеніла у своїй минувшині, стоїть безрадна і неспроможна знайти нову дорогу свого розвитку і буття.

Нова потуга і претендент на провід у світовій політиці ЗДА — шукає при неминучому зударі із імперією Сталіна, шляхів виходу. Шукає його християнський світ. Шукає його демократія, шукають поневолені народи, шукаємо і ми українці. Всі свідомі того, що або той шлях знайдуть і виведуть світ на твердий ґрунт, або прийде катастрофа і загибель.

У нинішніх часах, коли вульканічною лявіною котиться визвольний суспільний і національний рух по цілому світі немає місця на паліятиви, а ще менше на колоніяльне панування і то у Европі. В час атомової чи водневої бомби не місце на хвилеві торги і вагання..

Невесела ця дійсність, але правдива і нічого не вдієш. І ми, як нація, мусимо брати участь в тій боротьбі і то активно.

Хочемо ми цього, чи не хочемо, боротьба не пощадить, а захопить нас і коли не будемо активні, розторощить нас. В тому світовому змагу, як в кожній боротьбі, асекурації на виграну чи програну немає. Але страх перед програною — це початок програної.

Не ми, а життя створило нам умовини нашої боротьби. Життєве домагання волі для всіх українців, це є з'єдиненої соборної української держави. Цього вимагає і наше добро і добро цілого світу. Або буде воля для всіх, або загальна неволя, а там руїна і катастрофа.

І воля і неволя є цілі неподільні, загальні.

Ці міркування не є ні протиросійські, ні протипольські. Вони людські, а тому й українські.

Останніми часами серед українців дещо шуму наробили виступи деяких поляків як Стан. Твардзік-а (К. Грабика): „Розважаня польскє" (1947) та п. Иос. Лободовського у паризькій „Культур-і", за їх проукраїнські симпатії.

Не забуваймо, що їхні заяви за самостійністю України, за польсько-українським порозумінням, це їх особисті заяви і то платонічні. Всі польські партії від ендеків через Пілсудчиків аж до людовців і соціялістів стоять далі на становищі анексії Польщею західних українських земель, а й п. Твардзіц — К. Грабик у своїй книжці наприкінці заявився теж за затримання при Польщі „всходніх рубєжи Ржечипосполітей" зі старими архипольськими і відвічними мурами Львова, Вильна, Крем'янця, Волині і т. д.

Недавно той сам українофіл К. Грабик у американській польській пресі загрозив українцям порозумінням Польщі із Росією, отже новим Андрусовом і новою Ригою.

Не наводимо тут заяв польських крайно правих партій, які за часів Гітлера гуртувались коло таких польських видань як „Шанєц", „Нова Польска", „Валька", „Факти на тлє ідеі" і т. д., які обстоювали, що Польща мусить бути національно одноціла „народова", у якій тільки поляки мають мати політичні права, що польська експансія аж ио Чорне море є на те, щоб мати поживу і сирівці для корінно польських земель, отже польський „Лєбенсравм".

Але й того досить, щоб мати уяву про дійсні напрямні польської політики у відношенні до українців, зробити їх погноєм для польського імперіялізму.

Отже де ж місце на український Піємонт? І де ж місце на компроміси і на які?

А втім не забуваймо, що для ірляндців, чехів та для жидів їх Піємонтом була заморська, головно американська їхня еміґрація. Отже їх Піємонт не був на національній їхній території, але в серцях і душах їх народу та його еміґрації.

Святослав Шрамченко
Капітан Лейтенант Фльоти

ЛІНІЯ КЕРЗОНА

(Уривок з дневника з часів Визвольних Змагань)

Дня 9 квітня 1919 року одержую наказ від морського міністра, капітана III ранґи Михайла Івановича Білінського (загинув геройською смертю у II Зимовому поході під Базаром, 17 листопада 1921 р.), як його ст. адьютант, що в ночі вирушаємо в складі надзвичайного поїзду до Бродів. Наш вагон морського міністра, разом з вагоном плятформою для нашого авта, стояв тоді на станції Рівне, де в той час перебував Уряд УНР. Надсилаю ст. матроса М. Ф. Тименка до коменданта двірця Рівне, щоб наші вагони причепили до того надзвичайного потягу. На 24 годину це було зроблено і ми виїхали. Крім наших вагонів в поїзді були вагони членів Директорії, Андрієвського і Макаренка, а також кількох міністрів.

10 квітня 1919 року ранком ми приїхали до Бродів. Тут на годину 16 була визначена важна нарада з представниками Антанти. Прибули Місії: американська і сербська, пізніше англійська, французька і італійська, а ще пізніше прибув Головний Отаман Війська і Фльоти УНР, С. В. Петлюра. Почесна сотня на двірці, добре одягнена і в доброму вигляді, ввесь час мусіла салютувати, а оркестра грала зустрічні марші та гимни чужих держав, що робило помітне враження на представників чужих держав. Ця оркестра УГА мусіла за останню ніч вивчити всі потрібні гимни, в тому числі і американський. Прибув член Директорії Швець і Командир УГА Генштабу Генерал-Полковник Михайло Омельянович-Павленко зі штабом, а також представники Уряду ЗОУНР. Почесна сотня промаршерувала добрим кроком перед Головним Отаманом і всіма прибулими.

На самій нараді почули ми пропозицію припинення польсько-української війни по новій демаркаційно-граничній лінії, якогось тоді лорда Керзона. Але ця нарада не дала відповідних наслідків. Поляки з огляду на Місії Антанти ніби погоджувались, і то не виразно, на лінію Керзона на півночі (Буг), на півдні випихали цю лінію далеко на схід — десь ніби під Тернопіль. Чорними нитками по білому було шито, що робили це нещиро. (Лінія Керзона вже має і в нас досить велику літературу, тому я приводжу тут лише те, що записано про неї в дневнику).

Після того відбулась нарада Директорії і Кабінету міністрів. Був зформований новий Кабінет міністрів під головуванням Мартоса дуже лівого напрямку. Головний Отаман від'їхав разом з сербською місією до Радивилова.

Підвечір пішов я до міста. Невеличке, брудне містечко з великим процентом жидівського населення. Страшна грязюка-болото. Я пожалкував, що не взяв нашого авта, але хотілось пройтись. По дорозі зробив собі знимку у місцевого фотографа, яка навіть захувалась у мене досі, а потім зайшов до одного з ресторанів. Засидівся там в товаристві старшин УГА і різних урядовців до доручень наших міністрів аж до години 23. Після години 23 скерувався на двірець. Це вже було після поліційної години і зовсім темно. Зі мною пішло двох урядовців, один з Міністерства закордонних справ, а другий з Міністерства шляхів. Вони були в цивільному і тому бажали іти зі мною разом. Від міста до двірця було досить далеко. В темряві доводилось обходити великі калюжі. Коли раптом на розі якоїсь вулиці, коло великої калюжі, виринула військова патруля.

— „Хто іде? Стій, лягай!" — почулась команда.

Від несподіванки, та й з переляку, обидва урядовці хлюпнули в калюжу, порядно обхляпавши і мене. Я голосно відповів, що треба в першу чергу подивитись, хто іде, а потім давати накази лягати чи не лягати. Вони підійшли до мене і освітили мене електричними ліхтариками. Тоді підстаршина і двох стрільців клацнули каблуками, віддаючи мені пошану і вибачились. Я вказав на двох урядовців, що саме мокрі і брудні вставали на ноги з калюжі і сказав патрулі хто вони. Підстаршина вибачивсь і перед ними і пояснив мені, що частенько поляки стріляли в нічні українські патрулі і тому вони мають такий наказ, будучи готові й самі стріляти відразу.

Ми пішли далі. Добре, що було темно, бо мокрі і брудні урядовці мусіли мати жалюгідний вигляд, а я прокляв „по-морськи" тую лінію Керзона, через яку і я був охляпаний.

Вночі около год. 3 ми від'їхали в напрямку на Тернопіль. З нами вагони різних Місій, членів Директорії Андрієвського і Швеця, Держ. Секретаря Корчинського, 2 вагони міністра фінансів Кривецького, міністра Тимофієва і Фещенка-Чопівського, старшин УГА і д-ра Цегельського.

11 квітня 1919 р. Красне. Стоїмо з самого ранку. Робили знимку всіх, що приїхали разом з Місіями Антанти. Потім звантажили наше авто і інші. Американська Місія разом з іншими, морський міністер з Швецем і Дром Цегельським від'їхали автами на фронт, після чого останні мали приїхати до Станиславова. Я ж одержав наказ скеруватись туди разом з канцелярією Морського міністра. В Коломиї тоді перебувало ціле Морське міністерство і там провадилось формування морського полку з підстаршин і матросів-українців б. Австро-Угорської фльоти.

Андрій Яковлів

НА ДИПЛОМАТИЧНІЙ СЛУЖБІ УКРАЇНИ

(Уривки з моїх „Спомнинів" за 1918-1919 рр.)

(4)

Поснідавши та трохи відпочивши, пішов я до свого сусіда, А. К. Ржепецького, який був міністром фінансів в гетьманському уряді і з яким я був знайомий ще з часу закінчення університету. Він був членом російської партії К.Д., але не був ворожий до України, навіть в розмовах зі мною визнавав необхідність відокремлення України від Росії; все таки був цілком чужий до українського національного руху. Тому я дуже здивувався, коли довідався, що Ржепецький прийняв посаду міністра фінансів, як-не-як, а все ж таки в „український" гетьманській державі. Ржепецький мене радо зустрів, запросив на обід, під час якого подав мені багато цікавих інформацій про переворот, про гетьмана та його уряд тощо. А я в свою чергу поінформував його про Відень та про свою посольську діяльність, не забувши поскаржитись на Н. Василенка, та про моє прикре становище звільненого посла. На кінці розмови Ржепецький запропонував мені обов'язково бути на другий день на урочистому відкритті Академії Мистецтв, де він мене представить гетьманові.

На другий день прийшов я на Академію. Вуло багато народу, знайомих і незнайомих українців, та німців. Коли увійшов гетьман Скоропадський, вдягнений в козачу чемерку кубанського козачого війська з російським орденом св. Георгія, всі встали. Він сів в передньому ряді, до нього підійшов Ржепецький і почав йому щось говорити. Потім почалася офіційна частина урочистости з промовами. В перерві Ржепецький підійшов до мене, підвів мене до гетьмана й сказав йому по російськи: „Позвольте предетавить Вам украинского посла в Австрии, моего приятеля й сотрудника, А. И. Яковлева". Гетьман привітав мене по-українськи, запитав, коли я приїхав та чи довго буду в Києві. Я відповів, що довідавшись, що мене відкликано з посольського місця, я приїхав за інструкціями відносно передачі посольства наступникові та взагалі, щоб нав'язати контакт з міністерством закордонних справ, що перервався з дня мого від'їзду до Відня. На це гетьман нічого не відповів і я, попрощавшись, відійшов. Тоді ж я перебалакав з присутнім там, новим міністром закордонних справ, Д. Дорошенком, та умовився з ним, що наступного дня відвідаю його в міністерстві та поінформую про деякі справи, що вимагають спішного вирішення.

На другий день був я в міністерстві закордонних справ, що містилося тоді у великому палаці мільйонера Терещенка біля Миколаївського скверу. Зайшов до канцелярії побачитись з директором її, І. Мірним. Він поінформував мене, що міністерство закордонних справ в гетьманському уряді цілком українське й урядує в українській мові, що крім нього в міністерстві служать ще кілька членів партії С.Ф., а також К. Лоський, що Д. Дорошенко тепер живе в будинку міністерства. Я попросив його повідомити Дорошенка, що я вже в міністерстві. Мірний вийшов до кімнат міністра й, повернувшись, закликав мене до кабінету міністра. Дорошенко зустрів мене мило, по товариськи, й ми почали розмовляти. На мій запит, яке моє становище після звільнення мене Н. Василенком, він пояснив, що Василенко трохи поспішив, але, що, розуміється, з причин зміни державного режиму треба було змінити дипломатичних представників, особливо в головних державах: Німеччині та Австро-Угорщині, й вислати туди людей інших політичних поглядів. При Василенкові наступників ще не було знайдено, але тепер вже маються кандидати: до Берліну на місце Севрюка має прийти барон Штейнгель, німець з походження, волинський поміщик, до Відня на моє місце буде призначений В. Липинський, відомий історик, ідеолог гетьманської партії. Але доки призначення буде оформлено, Дорошенко просив, щоб я повернувся до Відня та продовжував виконувати обов'язки посла до приїзду Липинського. Я згодився, але під умовою, що можу почекати не більше місяця, бо моє становище звільненого посла у Відні незвичайно тяжке й некорисне для української держави, що справа ратифікації таємного договору та інші важливі справи вимагають рішучих кроків перед австро-угорським урядом. При цьому я передав Дорошенкові копію таємного договору, якого в міністерстві не було, та два проєкти дипломатичних нот: одна торкалась таємного договору та містила вимогу прискорення його ратифікації; друга містила вимогу звільнення українських земель Холмщини, Підляшшя й частини Волині з-під окупації австрійського війська та передачі їх в управління гетьманського уряду, згідно з мировим договором. При цьому я запропонував, що, коли текст нот буде схвалений Радою міністрів, тоді один примірник нот Дорошенко передасть в Києві австро-угорському послові, гр. Форґачу, а я, вернувшись до Відня, передам ноти міністрові закордонних справ, гр. Буріянові. Дорошенко погодився, взяв ноти й обіцяв спішно предложити їх на ухвалу Ради міністрів і гетьмана. Я дуже просив не баритися з нотами, щоб я міг швидше вернутися до Відня.

Відбувши візиту в міністерстві закордонних справ, пішов я відвідати проф. М. Грушевського. Він мешкав в малому флігелі своєї садиби; великий його дім стояв в руїнах після бомбардування й пожежі. Офіційно М. Грушевський був під домашнім арештом і відвідувати його було заборонено. Але я зустрів в міністерстві одного з б. секретарів Ц.Р., близького до Грушевського, і він мене провів. Побачивши мене, Михайло Сергієвич обняв мене й привітав словами: „От бачите, Андрію Івановичу, як мало часу пройшло з дня вашого від'їзду до Відня, а як багато змін сталося. Тепер я вже не Голова Ц.Р., а в'язень пана гетьмана та совітників-німців. Еге ж!" Почав мене розпитувати про Відень, а коли я сказав, що їздив до Берліну та привіз копію таємного договору, Грушевський зрадів, просив мене дати йому копію договору та дуже цікавився інформаціями, які я дістав від Севрюка. Довгенько я просидів у Грушевського. Хоч і тяжко було йому сидіти під домашнім арештом, але він не такий був чоловік, щоб втратити від цього духову рівновагу та ясність думки. До всіх подій, що сталися, він поставився, як великий вчений-історик, і в його духовних очах те, що з ним особисто сталося, найменше займало місця. Він мав тверде переконання, що гетьманський режим довго не втримається й знов повернеться вільна й незалежна УНР. Прощаючись зі мною, Грушевський заборонив мені комусь говорити, що я його відвідав, щоб я цим „собі не пошкодив".

На другий день був я на зборах партії СФ, доповідав про свою посольську чинність у Відні та довідався про все, що сталося в Києві під час моєї відсутности. Між іншим довідався, що хоч партія СФ і поставилася неґативно до гетьмана Скоропадського, до його уряду та до напряму політики, однак визнала за корисне, щоб члени партії приймали посади в міністерствах, крім посад міністрів, та щоб своєю працею перемагали напрям зросійщення державних установ та українізували їх. Тому порадили мені вернутися до Відня та продовжувати посольську службу до приїзду нового посла.

Д-р Степан Барал

СТОЛІТНІЙ УКРАЇНЕЦЬ-СУДДЯ А. ДОЛЬНИЦЬКИЙ

(2)

Антін Дольницький по закінченні осьмиклясової гімназії поступив з початком 70-ти рр. минулого сторіччя на юридичний факультет львівського університету. Мовою навчання у львівському університеті була тоді німецька мова, але на юридичному факультеті існували ще з 60-ти рр. дві катедри з українською мовою навчання, одна для австрійського цивільного права і друга для австрійського карного права і карної процедури. Були це часи віднови українського національного життя та його організації після великого занепаду по першому нашому національному могутньому зриві в Галичині в ері Головної Руської Ради у Львові з років 1848 і 1849. Австрійський закон про товариства з 1867 р. дав можливість для леґальної організації і діяльности різнородних товариств. У Львові основується 1868 р. товариство „Просвіта", що відограло велику ролю в організації народної освіти і стало матірю і для інших українських товариств. В р. 1873 повстало у Львові товариство ім. Шевченка, що 1893 р. перетворилося в наукове і стало тоді осередком для розвою української науки в Австрійській і Російській Україні. Зі згаданого закону про товариства скористали, одні з перших, і українські студенти високих шкіл в Австрії. Вже 1868 р. повстало у Відні перше статутове українське студентське товариство „Січ", що проіснувало до закінчення другої світової війни — отже 77 літ і з його рядів вийшло чимало передових українських діячів. Незабаром, 1870 р., основується і у Львові перше українське статутове студентське товариство „Академічна Бесіда", до якого увійшли і москвофільські студенти. Москвофільська група незабаром відкололася, заснувавши своє окреме товариство „Академіческій Кружок". Народовецька — українська — група студентів зробила тоді спробу оснувати спільне товариство на базі чисто допомогового товариства „Дружеський Лихвар", якого статут зареєстровано 1871 р. Москвофіли з українцями не пішли на компроміс і поширили діяльність свого „Академіческого Кружка" і на допомогову акцію. По невдачній спробі з москвофілами „Академічна Бесіда" 1871 р. ліквідується і вливається в „Лихваря". „Академіческій Кружок" починає в 1874 р. видавати двотижневик „Друг", етимологічним галицьким язичієм. Члени редакції „Друга", до якої належав Антін Дольницький, під впливом Михайла Драгоманова, що у тому часі відвідав Львів, еволюціонують в напрямі українства і переходять в український національний табор. Це спричинило гострий конфлікт членів редакції „Друга" з москвофільською більшістю „Академіческого Кружка" і зі старшою москвофільською громадою у Львові „Друг" втрачає фінансову підтримку від москвофілів і в 1877 р. перестає виходити.

Цю ширшу згадку про життя студентських товариств у Львові 70-ти рр. подаємо тому, що воно звязане у деякій мірі з першим літературним виступом Івана Франка. Ще як учень вищих кляс гімназії в Дрогобичі написав Франко повість — Петрії і Довбщуки, — яка появилася друком на сторінках „Друга". Повість була написана на основі місцевої бойківської говірки, яку вживають в Нагуєвичах, родинному селі Франка, тодішньою літературною мовою. Редактором „Друга" був А. Дольницький і він справив мову рукопису, приноровлюючи її до мови, що її вживав „Друг". Це був перший письменницький виступ молодого Франка, який з мовних редакційних поправок Дольницького не був, очевидно, вдоволений. Франко 1876 р. поступив на філософічний факультет львівського університету — відділ клясичної філології, приготовляючись на гімназійного учителя грецької і латинської мови. Українська течія серед львівського студенства помітно кріпшала. В 1877 р. прийшли на львівський університет Кость Левицький і Андрій Чайковський, а 1878 р. Евген Олесницький, усі три правники, що опісля відограли визначну ролю в національному житті Галичини, д-р К. Левицький і д-р Є. Олесницький, як провідні політичні діячі і економісти - організатори великого формату і як посли до галицького сойму і австрійського парляменту, д-р А. Чайковський як письменник і автор історичних оповідань для українського юнацтва. Згадані студенти включилися незабаром чинно в український зорганізований національний рух. Включився у нього і старший, дещо від них Антін Дольницький.

(Продовження буде).

Український Народний Союз який нараховує тепер уже понад 66 тисяч членів, є такою передовою народною установою американських і канадійських українців, в списку членства якої не повинно забракнути теж і Вашого імені. Бо належати до У. Н. Союзу значить належати до цього свідомого та ідейного загалу, який творить і веде наше громадське життя

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЛІСНИКІВ І ДЕРЕВНИКІВ

повідомляє в глибокому смутку укр. лісників по всьому світі, що наш звичайний член і перший почесний член

ІНЖ. ЛІС.

БОРИС ІВАНИЦЬКИЙ,

д-р h. c., проф. лісництва, співосновник, кількаразовий декан і ректор Української Господарської Академії в Подєбрадах і УТГІ в Реґенсбурзі, основоположник незалежної укр. лісової науки, автор багатьох наукових творів, автор першого укр. лісового закону в Українській Народній Республіці, директор Лісового Департаменту в Уряді У.Н.Р., керівник лісництва Боярка під Києвом перед першою світовою війною, дійсний член НТШ і УВАН, голова Української Національної Ради,

упокоївся в Бозі по довгій недузі дня 4 квітня 1953 р., в 76-тому році життя в Дітройті, стейт Мішіґан, ЗДА і тамже буде похований,

Нехай вічна остането пам'ять про Нього між українськими лісниками.

Видіп ОБУЛІД.

Ню Йорк, 9 квітня, 1953.

СТАНОВИЩЕ ЛІДЕРА СЗСУ ДО АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ

ІНТЕРВ'Ю З ЛІДЕРОМ СОЮЗУ ЗЕМЕЛЬ СОБОРНОЇ УКРАЇНИ П. ВОЛОДИМИРОМ ДОЛЕНКОМ

Користаючи з побуту лідера Союзу Земель Соборної України (Селянської Партії) п. В. А. Доленка в Америці та його відвідин в приміщеннях УНСоюзу й Редакції „Свободи", йому поставлено кілька конкретних запитів в актуальних справах і на них одержано такі його відповіді:

Запит. — Скажіть, будь ласка, яка мета Вашого приїзду до Америки та як Ви думаєте його використати?

Відповідь. — Мій приїзд до Америки пов'язаний з потребою нав'язати безпосередній контакт з членами ЦК і Ради Союзу Земель, які під час еміґрації переїхали до Америки; ознайомитись з проблемами українського селянства та інших груп української еміґрації в нових умовах їхнього перебування, щоб на Третьому З'їзді Союзу Земель Соборної України — Селянської Партії, який має в найближчому часі відбутись в Америці, — визначити лінію в питаннях внутрішньої і зовнішньої української національно-державної . політики на еміґрації.

З. — В чому Ви вбачаєте основну мету Вашої організації?

В. — Основною метою Союзу Земель — Селянської Партії я вважаю організацію селянства, як певної суспільної групи, виявлення його інтересів, як уже тепер на еміґрації, так і в майбутньому на Батьківщині, та захист їх інтересів від малого до великого. Треба дивуватись, що народ, що складався ще донедавна з абсолютної більшости селянства, де хліборобство складає основу національного прибутку і де панувала і панує надзвичайна любов до землі, — не мав дотепер селянської політичної організації, що виходила б в своїй діяльності не з якоїсь доктрини, а з реальних, простих, життьових інтересів селянства.

З. — Як Ви дивитесь на сучасну внутрішньо-політичну ситуацію української еміґрації?

В. — Ви звичайно, розумієте це запитання під кутом зору завдань української нації — звільнення української землі з-під окупації, народу від поневолення і відбудови Української Національної Суверенної Держави?

Від довшого часу я вважаю нашу внутрішню політичну ситуацію абсолютно незадовільною. Причин цьому декілька: 1) Вже близько семи років ми перебуваємо на еміґрації, а ще й досі не спромоглись, не зважаючи на численну кількість української еміґрації взагалі, а серед неї численних інтелектуальних сил, — виробити єдиний національно державний плян визвольної боротьби, який мусів би бути не лише відомим їй, а ввійти в плоть і кров еміґрації та стати практичним календарним пляном для неї. 2) Ми живемо на еміґрації немов би дві нації і не тільки не прагнемо цю дисгармонію ліквідувати, ввести життя в єдине загально-національне русло, а доволі часто, свідомо чи несвідомо її поширюємо. 3) На еміґрації ми маємо близько п'яти еміґраційних „держав", замість того, щоб мати єдиний загально визнаний еміґраційний Державний Центр. 4) Наш Державний Центр діє все ще як партія, а партії діють як „держави". Ось уже впродовж двох років не скликається пленарне засідання Національної Ради. В наслідок того вона декомплетується, підривається непотрібно авторитет популярної в еміґраційних масах Високої Установи, Установи, яка, треба думати, користується не меншою популярністю й серед українського народу на Батьківщині, бо еміґраційна маса, що донедавна була органічно пов'язана з народом на Україні, перенесла на неї свої найсвятіші почуття й найвищі національно-державні прагнення. Мов знущаючись над національними почуттями і прагненнями, група партії намагається створити в Національній Раді своє партійне ґетто, одмовляючи цілому ряду національних партій і суспільству в можливості праці в єдиному національному еміґраційному Парляменті, заводячи вже тепер диктатуру групи партій і цим штучно поставляючи кадри для утворення чужинцями в майбутньому імпортованих квазі-українських політичних партій. Без сумніву цьому негайно треба покласти кінець.

З. — Що на Вашу думку треба зробити, щоб ситуацію поліпшити?

В. — Поставити приматом над усіма іншими проблемами національно державні інтереси в такій мірі, як це прийнято в усіх демократичних західних країнах, а всі інші проблеми розставити в належному порядкові відповідно їх природної ієрархії.

Найперше національно-державні інтереси вимагають, щоб Н. Рада розв'язала питання про методи, які потрібно вжити для ліквідації штучного роз'єднання еміґрації на дві частини, що не стільки обумовлене нашим історичним минулим, як накинене неправильною внутрішньою політичною лінією.

Потрібно визнання всіма партіями єдиного Державного Центру, і це може бути зроблене з великою користю для визволення нації і претендуючих на державу формацій. У нас є тепер три історично обумовлених форми державности, що їх вільно виявляє український народ на еміґрації:

а) Українська Народня Республіка не тільки факт, але й традиція своєю тяглістю та законністю.

б) Існують в принципі на еміґрації атрибути Гетьманської Держави. Її противники виявили б державну мудрість, коли б визнали за нею право пропаґанди своєї ідеї в межах нашого республіканського життя уже сьогодні на еміґрації, право, обумовлене в майбутньому можливою волею народу, виявленою в демократичний спосіб. Зі свого боку гетьманці, як консервативна партія, не менше виявила б мудрости, а їм же якнайбільше пасує бути послідовниками закону і порядку та далекосяглими політиками. Вступивши в Н. Раду, вони нічого не втратили б, натомість набули б багато уже сьогодні, а особливо для майбутнього і спричинилися б до інтелектуального посилення Н. Ради і заведення в ній порядку і законности.

в) Коли УГВР ні відбиває автономістичних тенденцій Західної України, то її діячам належало б негайно ввійти до Н. Ради без будьяких обумовлень, ліквідуючи всякі претенсії на державну формацію, а в Н. Раді її діячі мали б зайняти позиції відповідно своїм інтелектуальним можливостям. Коли б мова йшла про невіру в перспективу соборности, або переважав би місцевий патріотизм чи нездоровий, інспірований месіянізм, а державний глузд не підказував би відмовлення від зазначеного, треба знайти ієрархічність національно - державних форм співжиття і співпраці одної области з усіма іншими областями країни.

Щож торкається різних рецедивів виведення генези державности від партійного керівництва і підпорядкування останньому всіх атрибутів державности, то усунення цих рецидивів не складе труднощів після ліквідації в Н. Раді партійних ґетто, коли в Н. Раду ввійдуть усі партії та буде відновлена регляментарна пленарна діяльність останньої.

До цього необхідно скликати пленарне засідання Н. Ради, визначити місце перебування Державного Центру, прийняти за основу доцільність перебування його на території, де найбільше скупчена еміґрація з найбільшою кількістю інтелектуальних сил і з найменшою вразливістю держави щодо тиску ворожої українським національно-державним прагненням сили.

З. — Виходячи з останніх Ваших думок, як би слід сформулювати основні завдання української еміґрації на внутрішньо - політичному відтинку?

В. — Коли який нарід терпить ту або іншу невдачу, він застановляється над цим і шукає її причин. Так, наприклад, відомий у Першу Світову Війну німецький лейтенант Фон Сект — начальник штабу генерала Макенена, як пише сучасний видатний англійський військовий теоретик Ліделль-Гарт у своїй праці „Стратегія одної диктатури", — зупинився на тому, що причиною поразки Німеччини була недостатність її матеріяльного потенціялу, і що лише модернізація німецької армії змогла б зрівноважити невигідний для Німеччини стан.

Українська еміґрація також само має невигідний стан супроти окупанта її Батьківщини. Тільки повна модернізація організованости нашої еміґрації могла б поліпшити цей стан. Коли прийняти близьку до дійсности кількість еміґрації за 600,000, — то треба поставити собі за завдання, щоб вона дорівнювала своєю моральною, політичною й організаційною якістю принаймні 16,000,000.

З. — Як ви дивитесь на співпрацю УКК з Н. Радою?

В. — Кожну політичну справу, на мою думку, треба розглядати з погляду основної мети у відповідних конкретних умовах. Національна Рада для широкого українського загалу на еміґрації відограє величезну морально-політичну ролю, як ідея, що протистоїть чужій окупаційній владі на Батьківщині. Коли погодитись з твердженням відомого соціолога Строніна, що народ дуже поволі відкладає в свої звичаї певні явища, а ще повільніше їх втрачає, коли взяти до уваги, що ще до 1943 року на Україні ідея національно-державного відродження була широко розповсюдженою в народних масах і ототожнювалась з республіканським рухом, відомим у народі під назвою „Петлюрівщина", часами Центральної Ради і Української Народної Республіки, — то треба визнати, що Н. Рада своїми національно-державними ідеями глибоко живе в народних масах на Батьківщині сьогодні. Тож УКК, продовжуючи й посилаючи матеріяльну допомогу і моральну підтримку Н. Раді, сприяв би пов'язаності діяльности еміґрації з національно - державними ідеями народу на рідних землях в напрямку підтримання її на шляху боротьби за визволення краю. Разом з тим Н. Рада через пожвавлення своєї праці мусить стати діяльним акумулятором національно-державних сил української еміґрації.

З. — Як Ви дивитесь на справу українсько - російських взаємовідносин?

В. — Після питання самоорганізації еміґрації і нації в цілому, після завоювання прихильности до українських справ з боку світової опінії, — я вважаю цю проблему основним і важливим завданням української внутрішньої і зовнішньої політики.

Росіяни мусять визнати, що ідея створення єдиної нації на теренах бувшої єдиної неподільної Росії зазнала повної поразки, катастрофи. Коли ходить про росіян і українців, то ми сьогодні маємо яскраво виявлені, дві окремі нації.

З. — Як Ви дивитесь на так звану федералістичну акцію на еміґрації?

В. — Ви знаєте, що Україна впродовж усього 19 і початку 20 віків була колискою федералістичних ідей в Східній Европі. Згадаймо Кирило - Методіївське Братство, або такого великого теоретика і поборника федералізму, як М. Драгоманів, яким ми маємо право перед усім світом пишатись. На жаль, ці ідеї були й є чужими для наших сусідів. Їм більше властиві ідеї панування над нашим народом та поневолення його. Умови, в яких виникла федералістична діяльність на еміґрації, повна байдужність до федеративних ідей в самому російському суспільстві, в минулому й тепер нічого доброго не віщують.

Місце всіх українських патріотів в лавах єдиного українського національно - державного визвольного руху, очолюваного Національною Радою. Там, а не де-інде всі українські партії повинні вести боротьбу проти будь-якого збочення, шкідливого життьовим інтересам нашого народу, а під ними я розумію повне об'єднання всіх українських етнографічних земель в Єдину Соборну Національну Державу, захист етнічного буття нації і організації національного ладу, опертого на волю більшости народу, виявлену в демократичний спосіб.

З. — Як Ви оцінюєте міжнародну ситуацію з погляду українських національно-державних прагнень?

В. — Впродовж кількох віків український національно-державні прагнення не мали міжнародної кон'юнктури. Це часто змушувало українських політичних і державних мужів шукати підтримки на міжнародній арені і доволі часто там, де її найменше можна було сподіватися, ба навіть знаходити „поміч", що фактично була новим поневоленням, „поміч", про яку хіба що можна було сказати за народним приповідям: „Хоч гірше, та інше".

Сьогодні міжнародна кон'юнктура значно сприятливіша, і тому було б великою шкодою, коли б вона не була нами належно оцінена і належно використана.

З. — В якій мірі, на Вашу думку, українська еміґрація використовує своє становище і міжнародню кон'юнктуру?

В. — Я вважаю, що в сучасний момент ми не використовуємо належно сприятливої ситуації й марнуємо час. В 1917-20-тих роках наші молоді кадри не змогли сполучити того, що було в ідеї з практикою життя, а тому й знецінили такі важливі фактори, як віками надбану народом національну територію, легковажили етнічну цілість нації, економію крови і свободу жити й діяти на своїй землі без чужого втручання, — так тепер помічається недоцінення практичної динаміки і переоцінка формальних моментів, які хоч і приховують за собою великі принципові вартості, а проте захист їх не поставлений так, щоб він, будучи захистом минулого, історично важливого, не позбавляв би еміґрацію, а відтак і цілу націю можливости досягати нових надбань.

ПРОТОКОЛ

з нарад Головного Екзекутивного Комітету У. Н. Союзу, які відбулися дня 20-го березня 1953, в головній канцелярії У. Н. Союзу, ч. 81-83 Гренд Ст., Джерзі Сиґі, Н. Дж.

На зборах були приявні члени Екзекутиви, а саме: головний предсідник Д. Галичин, заступник головного предсідника О. Лисогір, головний секретар Г. Герман, і головний касієр Р. Слободян.

Збори відкрив в год. 12:30 пополудні головний предсідник та подав до відома ці справи, які були полагоджені від останніх зборів Екзекутивного Комітету, а опісля предложив справи, що їх треба вирішити на цих зборах. Ці справи були такі:

КУПНО БОНДІВ. — ЗАКУПЛЕНО ОТСІ БОНДИ:

New England Telephone & Telegraph Co., 25 Year Debentures, 3¼%, за	$40,688.40
Central Vermont Public Service Corp., 1st Mtge, 3⅜%, за	50,750.00
The Ohio Power Co., 1st Mtge Bonds, 3⅜%, за	50,937.50
Tennessee Gas Transmission Co., 1st Mtge Pipe Line Bonds, 4⅛%, за	75,971.25
Indianapolis Power & Light Co., 1st Mtge Ronds, 3⅝%, за	25,577.50
Central Maine Power Co., 1st & General Mtge Bond, Series "U", 3⅝%, за	65,650.00
Hydro-Electric Power Commission of Ontario, 4¼%, за	50,000.00

ВІДКЛИКАНІ БОНДИ.

Одержано за відкликані бонди:

Rochester Telephone Corporation	$ 4,064.40
Township of Weehawken, N. J. School Bonds,	15,000.00
Township o fWehawken, N. J. Joint Outlet Sewer Bonds	1,000.00
Rochester Telephone Corporation	1,016.10
State of Louisiana, Veterans Bonus Bond	5,100.00
State of Louisiapa, Veterans Bonus Bond	5,100.00
State of Louisiana, Veterans Bonus Bond	5,100.00
State of Louisiana, Veterans Bonus Bond	10,200.00
Worcester Gas Light Co., 1st Mtge Sinking Fund Debentures	1,012.50
Michigan Consolidated Gas Co.	2,101.00

МОРҐЕДЖІ.

Уділено морґедж на реальність Павла і Цецілії Ващук, Дітройт, Міш.	$ 8,500.00

По дискусії над справами „Союзівки" вичерпано програму нарад, а головний предсідник закрив збори в год. 4:00 пополудні.

Г. Герман, гол. секр. УНСоюзу

ВІДГУКИ ДНЯ

СПІЗНЕНЕ ПОБАЖАННЯ

Святкові побажання в часописах — вигідна річ. Напише хтось (я також!) кілька слів, заплатить пару долярів — і має так званий „святий спокій". Не треба святкових карток, коверт, значків, а передовсім власноручного „бажає" і підпису. Правда, тратить на тому маляр, книгарня, традиція і пошта, але це така капля в морі, що брати її в рахубу нема потреби. Адже, якби всі Вп. Голови родин і Ш. одинці хотіли помістити в часописах святкові побажання, то на Різдво і на Великдень появлялись би кількафунтові додатки.

А так — дає тільки дехто. І то всі побажання такі подібні до себе („Рідні, Приятелям і Знайомим"...), що люди читають тільки підписи.

Все ж таки трапляються й оригінальні побажання, на жаль вони не все попадають у часопис.

Люди спізняються.

Потім ходять зажурені й безпомічні. На особисті побажання запізно, а без нічого — прикро. Можна навіть образити декого.

В Велику Суботу зайшов до мене один такий пізний Іван.

Знаю його. Людина дуже несміліва, любить триматися в тіні і незвичайно скромна.

— Вибачте, каже мені страшенно прикро...

— Чого?!

— Що рабую вам дорогий час...

— Нічого. Прошу. Чим можу служити?

— Бачите..., я хотів дати великоднє побажання, але мені сказали, що вже запізно.

— Очевидно. Треба було в понеділок...

— Так може б ви..., але направду, коли вам щось не тес..., то ні...

— Відважно! В чім річ?

Мій знайомий набрав повітря в груди, а відваги в серце і вирецитував:

— Може б ви ласкаво помістили моє побажання в своїх знаменитих „Відгуках дня"!? Спустив боязко очі і запер віддих.

Хто зна, якби не був сказав „ласкаво" і „знаменитих", чи я був би згодився. А так — просто за серце взяв мене. І я не відмовив:

— Коли не велике, то поміщу.

— Ні, зовсім мале. В найбільш скондензованій формі...

І витягнув записаний аркуш паперу.

Після того швидко попрощався і вийшов.

Я прочитав і був би може авторові навіть радив дещо поширити, але автор забрався, і тому міщу згідно з оригіналом:

„Вп. П. Королеві Єлисаветі II., Всім Вп. П. П. Королям і Президентам з-перед залізної заслони, Всім П. П. Генералам Світових Воєн (Совєти і сателіти виключені!), Всч. Християнському Духівництву (московський патріярхат виключений), Всьому Українському Народові — живому, мертвому, народженому і ще не народженому (комуністи виключені)

Веселих і Щасливих Свят

бажає

Аристид Затичка

б. здорове як горіх немовля, б. знаменито збудований підросток, б. неперсічний учень гімназії в Жовкві, б. шеф штабу екскурсії на мавнт „Сивуля" в Карпатах, б. шеф штабу таємного водного табору на хвилях Дністра, б. гарячий прихильник Визвольної, Підпільної і Повстанчої Боротьби, б. претендент на вище становище в міністерстві закордонних справ У. Н. Р., З. О. У. Н. Р., Виконного Органу У. Н. Р. та У. Г. В. Р., б. голова Позатаборової Ради в Фіксенфаксен, Німеччина, б. кількакратний блискучий переможець морської недуги і Атлянтику на горішнім ліжку напіввоєнного корабля „Генерал Баллу", і т. д., і т. д.

Згідно з приреченням міщу це маленьке і скромне побажання мого знайомого. Рівночасно прошу в його імені всіх вичислених вище осіб не гніватися за спізнення!

Галактіон Чіпка.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Запорозької Січі відділ 251 в Клівленді відбуваються що місяця другої неділі в парохіяльній залі по великій Богослужбі. — М. Задойний, секр.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Трентон, Н. Дж.

Шевченкові поминки в Трентоні

Заходами Громадського Комітету при Філії УКК в Трентоні влаштовано дня 21 березня 1953 р. в Сокол-Голл врочисту академію в честь Тараса Шевченка. У виконанні програми взяли участь виключно місцеві сили. Свято розпочалося могутнім „Заповітом" Стеценка, виконаним місцевим хором під управою дириґента п. Івана Бігуна. Той самий хор виконав у дальших точках програми Роздольського „Сонце заходить" та „Три шляхи". Всі точки виконано бездоганно, в чому безперечно велика заслуга дириґента п. І. Бігуна.

Святочний реферат на тему „Для чого у нас так поширений культ Шевченка" виголосив мґр. Роман Ганінчак.

Кульмінаційною точкою програми були пісні „Чорні очі" і „Думи мої, думи мої" у виконанні концертової солістки п-і Віри Цебенко, що відспівала їх при акомпаніяменті на бандурі у виконанні проф. Цебенка. Пані Цебенко розпоряджує прекрасним колоратуровим сопраном та майстерною технікою, так, що виконання нею повищих пісень було правдивою насолодою для публіки.

Виконання це було доповнене прегарною грою на бандурі.

Крім цього, в програмі були три деклямації: п-и Лесі Понятишин — „Заросли шляхи терням", п. Михайла Шевціва — „Мені однаково" і п. Ю. Мрочка — „Суботів", виголошені з повним зрозумінням. Гурток мандоліністів (брати Сеники, Скрипчук і Шевців) гарно виконав „В'язанку українських пісень". Імпреза пройшла з повним успіхом при виповненій публікою залі. Успіх цей треба завдячити у великій мірі п. Б. Хабурському, який займався мистецьким оформленням цього свята.

Присутній гість

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВИЙ КОНҐРЕС

В 1953 році приходить 80-літній ювілей Наукового Товариства ім. Шевченка — найстаршої української наукової інституції. З цього приводу Наукове Товариство ім Шевченка в Ню Йорку організує Український Науковий Конґрес, що має відбутися в Ню Йорку в грудні цього 1953 року.

Завданням Конґресу буде манифестація українських наукових сил у вільному світі, підсумок наукових досягнень українських науковців, концентрація наукової основи для дальшої боротьби за Вільну Україну — Українську Соборну Самостійну Державу.

Український Науковий Конґрес буде складатися з пленарних зібрань і засідань поодиноких секцій: історичної, економічної, правничої, філологічної, природничо-лікарської, математично - технічної.

Загальне спрямовання тем мусить бути актуальне, відповідно до потреб і вимог сучасного життя в ділянках культури, господарства і політики.

В галузі історичних наук чи тих тем, які мають зв'язок з історією України, намічаючи такі головніші тематичні групи, які мають особливе значення під сучасну добу:

1. Старокняжа доба IX-XIV століть, як основа української культури і державности.
2. Козацька доба XIV - XVIII століть та взаємовідносини з сусідами народами і державами, зокрема Московією (особливо доби Хмельницького і Мазепи).
3. Доба Української Народної Республіки.

З поодиноких проблем, найбільш побажані теми про природу, господарську, мовну і культурну самостійність України, Чорноморський комплекс, досягнення і винаходи українських вчених в галузі природознавства і техніки.

Всі доповіді мусять бути оригінальні, з новими матеріялами і відкриттями або новими поглядами. Розмір доповідей не може перевищувати 15-20 хвилин (повільного читання).

Беруть участь у з'їзді доповідями дійсні і звичайні члени НТШ та запрошені інші науковці. Всі доповідачі заздалегідь зголошують свої теми (до 31 жовтня 1953 р.) з коротким змістом і зазначенням оригінальних тез доповіді.

Під час Конґресу, що триватиме кілька днів, намічаються інші імпрези, як концерт, мистецька виставка, фільм, бенкет.

Подробиці Українського Наукового Конґресу будуть оголошені згодом.

Комісія УНК — НТШ
Голова: проф. д-р В. Січинський; Члени: проф. д-р О. Андрушків, проф. д-р К. Кисілевський, проф. д-р В. Лев, д-р Л. Мишуга.
Секретар: д-р Ю. Фединський

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками чотирнадцяти-мільйонового Союзового майна!

Прем'єр Пакістану про голод у своїй країні

Карачі, Пакістан. — Прем'єр Пакістану Хвая Назімуддін заявив на пресовій конференції, що 75,000,000 населення цієї країни терпить страшний голод, і перед катастрофою зміг би врятувати Пакістан тільки довіз 1,500,000 тонн збіжжя. Він відповів на запит журналістів, що просив ЗДА про допомогу, але не сказав, який вислід цього прохання. Населення живе вже в стані „дикого веґетування". Пакістан дістав 9,500 тонн збіжжя з Америки і 18,750 тонн з Канади.

НАРАДИ В ГОСПОДАРСЬКИХ СПРАВАХ

(Н. И.) Із УККА повідомляють, що Комісія для справ господарських, робітничих і соціяльних: (І. Паливода — С. Спринський — Т. Сендзік) скликала представників заінтересованих українських організацій та установ на спеціяльні наради в повищих питаннях. Запрошені теж відомі економісти, що їх адреси були знані комісії.

Наради відбудуться в суботу, 11 квітня 1953 р. в Ню Йорку, в домівці Літературно - Мистецького Клюбу, під 149 Друга Евеню. Початок о 3:00 год. по пол.

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „СУРМА" НА ТЕЛЕВІЗІЇ В ШІКАҐО

Шікаґо, Ілл. — Телеграфічно повідомляють, що в найближчий понеділок, 13-го квітня, від години 10 до 10.30 рано виступить на телевізійній програмі Б. Карні, канал WBKB ч. 7, український хор „Сурма". Програма відбудеться старанням місцевого Союзу Українок, з панями А. Федуняк і Катериною Гульчій на чолі. Аранжери імпрези були б вдячні за приязні коментарі, скеровані на адресу телевізійної станції або Ліґи Американців Українського Походження при 2247 W Rice St., Chicago 22, Ill.

Увага! Батьки і Матері Ню Йорку! Увага!

Заінтересованих в існуванні на терені 8-ої вулиці в Ню Йорку

„ДИТЯЧОГО САДКА"

просимо зголоситися до п. НІНИ ДМИТРЕНКО в якнайскоршому часі на адресу 4 St. Mark's Place, New York 3, N. Y. (E. 8th Str.) від 6-ої до 8-ої години ввечері, щоденно. Існування „САДКА" залежить від своєчасного зголошення та кількости зголошених.

МОЖНА НАБУТИ НАСТУПНІ КНИЖКИ НАШОГО ВИДАННЯ:

Проф. ВІЛЕЦЬКИЙ —Історія Української Літератури том 1 ст. 320 $ 2.00
Найповніший довідник про нашу давню літературу. Багато текстів колядок, пісень, дум з потрібними поясненнями визначного ученого.

Проф. ВІТВИЦЬКИЙ — Городництво ст. 240 . . . . 1.50
Необхідна книжка для кожного, хто хоче тепер або в майбутньому працювати в сільському господарстві або займатися дуже поплатним біля великих міст городництвом.

Г. ГОЛОСКЕВИЧ— Правописний словник ст.450 . . . . . . 4.50
Загально визнаний найкращий правописний словник, що допоможе правильно написати кожне сумнівне слово нашої мови.

ГРИНЧЕНКО Б. Леся — дитяча з ілюстраціями 0.25

ІГОРЬ, Архієпископ — Закон Божий — Старий Заповіт . . 0.30
Коротка історія Старого Заповіту. Багато малюнків. Добре навчання для молоді й дітей.

КОЦЮБИНСЬКИЙ М. — фата Моргана, ст. 112 . . . . . 0.50
„ Тіні забутих предків ст. 96 . . . . . 0.30
„ Інтермеццо 0.20
Три цікаві твори великого письменника, що описують життя гуцульщини та великої України. Найкраще джерело для пізнання нашого народу та вивчення гарної літературної мови.

А. ЛОТОЦЬКИЙ — Княжа Слава 1.00
Історичні оповідання, що знайомлять дітей, юнацтво і дорослих з минувшиною нашої прабатьківщини. Багато малюнків.

МАЛИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ МОЛИТОВНИК 0.20
Читко видрукований у вигідному форматі короткий молитовник опрацьований за найкращими текстами молитов.

МИХАЙЛОВСЬКИЙ прот. — Біблійний богословський словар, ст. 450 3.50
Точний показник усіх текстів Св. Письма, що стає в пригоді кожному, хто читає та досліджує християнські богодохновенні книги.

ОРЕЛ А. — Правописний словник для шкільної молоді, ст.240 1.00
Короткий кишенковий правописний словник, дуже придатний для щоденного вживання.

„ Іжак Миротворець, для дітей, з ілюстраціями . . . 0.50

ОРЕСТ М. Душа і доля, поезії 0.50
Книжка поезій знаного майстра слова, що продовжує на чужині здобутки київської групи „неоклясиків", яку знищили большевики.

ПЛУЖНИК Е. — Рівновага — посмертне видання 0.50
Естетично видана посмертна збірка творів найталовитнішого українського сучасного поета, замученого в большевицькій в'язниці.

ПСАЛТИР українською мовою 1.00
Найпоетичніша книга Святого Письма — улюблене читання для релігійних. — приносить полегшу засмученим.

ПЧІЛКА ОЛЕНА — Полтавські вишивки в кольорах — 10 карт. 1.50

ШКЛЯНКА І. — Буквар читанка - в твердій оправі . . . 1.40

ШЕВЧЕНКО — Кобзар — з ілюстраціями, в твердій полотн. оправі ст. 448 2.85
„ портрет Репина репрод. в фарбах 0.25

ІКОНИ в кольорах: Мати Божа, Спаситель, Св. Миколай, Воскресіння, Благовіщення, Пресвята Тройця, Вхід Господень до Ірусалиму, Різдво Христове. . . . . . . 1 примірник 0.25
Багатокольорові образи. Гарна прикраса кожної християнської хати. Образ на стіні виявляє прив'язання родини до своєї віри і до звичаїв „Старого Краю".

ANTON BILOUS
P. O. BOX 201, NEW YORK 2, N. Y.

Ініціативний Гурток для створення ЖИТЛОВОЇ КООПЕРАТИВИ, при Т-ві Українських Інженерів в Америці запрошує, всіх заінтересованих придбати власний дім або помешкання, на

ШИРШІ СХОДИНИ,

що відбудуться 18. КВІТНЯ 1953 Р. в Домівці Т-ва при 1 St. Mark's Place (East 8th Street) New York City.

УВАГА! ФИЛАДЕЛФІЯ! УВАГА!

ВІДДІЛ Ч. 1. ЗУАДКОМІТЕТУ В ФИЛАДЕЛФІЇ

влаштовує

ПЕРШУ ВЕСНЯНУ ЗАБАВУ

У СУБОТУ, 18. КВІТНЯ 1953
В ЗАЛІ КЛЮБУ ГОРОЖАН
при 847 Н. ФРЕНКЛИН ВУЛ.

Добірний буфет — Вступ $1.00.
Музика Українського Театру.
Ввесь дохід призначений на харитативні цілі.

КУПУЙТЕ УДІЛИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ В НЮ ЙОРКУ

Уділи можна набути в таких Товариствах:
УКР. НАРОДНИЙ ДІМ, 208 Іст 6 вул. — Вівт. 7-9; Нед. 11-1.
„ДНІСТЕР", 119 Евеню А — Сер. 7-10; Суб. 22-6.
САМОПОМІЧ, 77 Іст 7 вул. — Щоденно 4-8; Нед. 11-2.
ПРОВИДІННЯ, 221 Іст 6 вул. — Вівт. 5-7; Четв. 5-7; Суб. 12-2.
ЛІТ.-МИСТ. КЛЮБ, 149 Друга Евеню — П'ятниця 7:30-9:00.

ТАРЗАН, ч. 3045. Приборканий.

Обдурений вартівник звільнившися із шнурів, наложених на нього Тарзаном, швидко скочив із підвищення.

„Нехай Аллах прокляне того, хто мене вдарив!", мимрила людина. „Бен Гассан мусить знати про шпигуна між нами!".

Вартівник швидко подав свій звіт. Тоді Гассан прогарчав „свиня"! „Заснув на стійці! Тобі приснилася ця примхлива казка!" Немає ніякої людини між нами!"